

ΤΕΤΡΑΔΙΑ

τετράδιο εξηκοστό όγδοο
εξηκοστό ένατο

ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

Άνοιξη-Καλοκαίρι 2017

Σταύρος Λυγερός: Πορεία σε αχαρτογράφητα νερά

Κώστας Βενιζέλος: Κυπριακό: Νέα στρατηγική τώρα για να μην εδραιωθεί η κατοχή

Παύλος Τουμανίδης: Εσωτερική κρίση, πλέγμα εξάρτησης και ελληνοτουρκικές σχέσεις

Σωτήρης Ρούσσος: Η Ρωσία, η Μέση Ανατολή και το διεθνές σύστημα

Δημήτρης Δεληολάνης: Ο Μπέπε Γκρίλο και η κατίσχυση του «ψηφιακού λαϊκισμού»

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ - SCRIPTA MANENT

Οδυσσέας Ελύτης: [Έτσι γεννήθηκε το «Άξιον Εστί»]

Αλμπέρ Καμύ: Το Ελληνόπουλο

Λουκάς Αξελός: Η Αριστερά απέναντι στο Έθνος

Στάθης Ανδρέου: Ισότητα και ελευθερία στον Ζ.Ζ.Ρουσσώ και τον Τ.Χομπς, Μέρος Β΄

Δημήτρης Μπελαντής: Το επαναστατικό κόμμα στον Λένιν

IN MEMORIAM / ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (1958-2015)

Μανόλης Αγγελίδης: Ο Σταύρος Κωνσταντακόπουλος κι η θεωρία της Δημοκρατίας

Γιώργος Φαράκλας: Ο σοσιαλισμός ως συνεπής φιλελευθερισμός

Ζόραν Λαζάρεβιτς: Η μάχη της Τσοκέσινα ή οι Σερβικές Θερμοπύλες

Σίμος Ανδρονίδης: Στα διάκενα του χρόνου: Η ποίηση του Γιάννη Ρίτσου

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ - ΕΞ ΟΝΥΧΟΣ ΤΟΝ ΛΕΟΝΤΑ

Χριστίνα Ανδρέου: Πέντε και Δέκα Νέα Βιβλία

ΤΕΤΡΑΔΙΑ

πολιτικού διαλόγου έρευνας και κριτικής

τετράδιο εξηκοστό όγδοο
εξηκοστό ένατο

Άνοιξη-Καλοκαίρι 2017

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	3
Σταύρος Λυγερός: Πορεία σε αχαρτογράφητα νερά	5
Κώστας Βενιζέλος: Κυπριακό: Νέα στρατηγική τώρα για να μην εδραιωθεί η κατοχή ...	15
Παύλος Τουμανίδης: Εσωτερική κρίση, πλέγμα εξάρτησης και ελληνοτουρκικές σχέσεις...	25
Σωτήρης Ρούσσο: Η Ρωσία, η Μέση Ανατολή και το διεθνές σύστημα	37
Δημήτρης Δεληολάνης: Ο Μπέπε Γκρίλο και η κατίσχυση του «ψηφιακού λαϊκισμού»...	49
ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ - SCRIPTA MANENT	
Οδυσσέας Ελύτης: [Έτσι γεννήθηκε το «Άξιον Εστί»]	69
Αλμπέρ Καμύ: Το Ελληνόπουλο	71
Λουκάς Αξελός: Η Αριστερά απέναντι στο Έθνος	73
Στάθης Ανδρέου: Ισότητα και ελευθερία στον Ζ.Ζ.Ρουσσώ και τον Τ. Χομπς, Μέρος Β΄...	89
Δημήτρης Μπελαντής: Το επαναστατικό κόμμα στον Λένιν	101
IN MEMORIAM / ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (1958-2015)	
Μανόλης Αγγελίδης: Ο Σταύρος Κωνσταντακόπουλος κι η θεωρία της Δημοκρατίας ...	119
Γιώργος Φαράκλας: Ο σοσιαλισμός ως συνεπής φιλελευθερισμός	129
Ζόραν Λαζάρεβιτς: Η μάχη της Τσοκέσινα ή οι Σερβικές Θερμοπύλες	133
Σίμος Ανδρονίδης: Στα διάκενα του χρόνου: Η ποίηση του Γιάννη Ρίτσου	143
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	
Χριστίνα Ανδρέου: Πέντε και Δέκα Νέα Βιβλία	149

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Αποτελεί πλέον μονότονο και ενδεχομένως κουραστικό γεγονός, ότι εμφαντικά τα τελευταία χρόνια επιμένουμε στην διαπίστωση ότι η Ελλάδα είτε με κυβέρνηση Γ.Παπανδρέου, είτε με κυβέρνηση Α.Σαμαρά-Β.Βενιζέλου, είτε με κυβέρνηση Α.Τσίπρα-Π.Καμμένου, βρίσκεται στην πιο τραγική περίοδο της μεταπολεμικής της ιστορίας.

Η πραγματικότητα δεν μπορεί να συγκαλυφθεί. Η καταβύθιση της Ελλάδας στην βαθύτερη και διαχρονικότερη μεταπολεμική κρίση, επιβεβαιώνει την εκτίμηση όλων των σοβαρών αναλυτών ότι η χώρα είναι υπό άμεση οικονομική κατοχή και ιδιότυπη πολιτικοστρατιωτική ομηρία, όντας -κυριολεκτικά- το κλοτσοσκούφι, ο παρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ότι, με δυο λόγια, είναι και με τη βούλα μια χώρα περιορισμένης και υπό έλεγχο εθνικής κυριαρχίας.

Η τραγική αυτή κατάσταση γίνεται ακόμα πιο ζοφερή, όταν συνειδητοποιήσουμε ότι προκύπτει όχι μονόπλευρα από την πολιτική που επιβάλλει η βορειοευρωπαϊκή αριστοκρατία του χρήματος και το διεθνές νεοταξικό-νεοφιλελεύθερο διευθυντήριο, αλλά από την στενή συνεργασία του ξένου παράγοντα με τις διαδοχικές κυβερνήσεις υποτέλειας, που συνεπικουρούνται από έναν εσμό πολιτικά προθύμων (όπως χαρακτηριστικά αποτυπώνεται στην θλιβερή εικόνα του Ελληνικού Κοινοβουλίου, που στην παρούσα φάση ελέγχεται από την χειρότερη εκδοχή μεταλλαγμένων αριστερών), το σύνολο, σχεδόν, των ΜΜΕ, την πλειοψηφία της «επίσημης προοδευτικής» και ακαδημαϊκής διανόησης, αλλά και όλους όσοι «βάζουν πλάτη» στην διατήρηση και αναπαραγωγή της ξενοκρατίας και υποτέλειας, αποτελώντας το εφεδρικό υπηρετικό προσωπικό του κυρίαρχου συγκροτήματος εξουσίας.

Είναι απόλυτα αναγκαίο να ειπωθεί ότι βρισκόμαστε σε μιαν εξαιρετικά δύσκολη καμπή της ιστορίας μας, που γίνεται ακόμα πιο οδυνηρή εκ του γεγονότος ότι αυτήν την φορά, η εθελοδουλία έχει κατεξοχήν αριστερό πρόσημο.

Όλοι μας γνωρίζουμε ότι αυτή δεν είναι η πρώτη φορά. Μπορεί όμως στην συγκεκριμένη συγκυρία να αποβεί μοιραία, οδηγώντας μας σε νέο εθνικό ακρωτηριασμό, 43 χρόνια μετά τον διαμελισμό της Κύπρου, καθώς μας βρίσκει γονατισμένους, με μειωμένες αντιστάσεις και βαθύτατη κρίση ταυτότητας και προορισμού.

Είναι προφανές, ότι η κατάσταση αυτή είναι σχεδόν μη αναστρέψιμη. Λέμε σχεδόν, γιατί η ιστορία μας έχει και τον αντίλογο επί του θέματος, στον βαθμό που θέλουμε να τον λάβουμε υπόψιν.

Αυτό όμως προϋποθέτει γνήσια αυτοκριτική, συνειδητοποίηση του ποιοι είμαστε και πού θέλουμε να πάμε και αμετάκλητη απόφαση για μια μακρά και επίπονη προετοιμασία των πνευμάτων που θα ξεπεράσει αναγκαστικά τους χρόνους τουλάχιστον μιας γενιάς. Σε αυτά οφείλουμε να επιμείνουμε ανυποχώρητα, ερχόμενοι σε μετωπική σύγκρουση με τις περί αντιθέτου παραμυθίες.

Γεγονός παραμένει ότι σε όλη την μακρόχρονη ιστορία μας, το συμπέρασμα ήταν πάντα εμφανές. Καμιά μεγάλη αλλαγή δεν έγινε χωρίς να προηγηθεί αναγκαστικά μια, αντιφατική και οδυνηρή περίοδος προετοιμασίας (από την δολοφονία του Ρήγα και των συντρόφων του το 1798 και την δημιουργία της Μεγάλης Φιλικής το 1814 μέχρι και το ξέσπασμα της Επανάστασης το 1821, μεσολάβησαν 23 χρόνια), που συχνά έφτανε στα όρια της εξάντλησης των όποιων αντοχών μας.

Αν, λοιπόν, πραγματικά πιστεύουμε ότι «για να γυρίσει ο ήλιος θέλει δουλειά πολλή», τότε οφείλουμε να σταθούμε στα δύο αποκλειστικής προτεραιότητας, κατά την γνώμη μας, ζητήματα:

Πρώτον, να ξεκινήσουμε την επίπονη διαδικασία για να αποκαταστήσουμε και επαναθεμελιώσουμε τα ταυτοτικά μας στοιχεία, ερχόμενοι σε ανοιχτή αντιπαράθεση με τον ιστορικό αναθεωρητισμό αριστεροδεξιάς-νεοταξίτικης έμπνευσης και δεύτερον, να συνειδητοποιήσουμε βαθιά ότι ο αγώνας που θα ξεκινήσουμε, είναι αγώνας που πρώτιστο στόχο έχει την ανάκτηση της εθνικής κυριαρχίας ως προϋπόθεση ανάκτησης της λαϊκής κυριαρχίας.

Τα «Τετράδια» δεν θα κουραστούν να επαναλαμβάνουν ότι η κύρια αντίθεση της συγκεκριμένης περιόδου είναι ανάμεσα στην υποτέλεια/εξάρτηση και την εθνική ανεξαρτησία, ότι ο ταξικός αγώνας χωρίς εθνικοανεξαρτησιακό περιεχόμενο είναι μια απάτη, ή στην καλύτερη περίπτωση μια αυταπάτη, ότι οι δυνάμεις της κοινωνικής χειραφέτησης, το σύνολο των υποτελών τάξεων, ιδιαίτερα στον ευρωπαϊκό Νότο, μπορούν να παρέμβουν αποτελεσματικά κατ' αρχήν μόνο στα πλαίσια του εθνικού τους χώρου, χώρου επί του οποίου συγκροτούνται οι υλικοί όροι της ύπαρξής τους, αλλά και χώρου όπου χωρίς να διαχέονται «στην απεραντοσύνη των στόχων τους», συγκεντρώνουν την μέγιστη δύναμη πυρός.

Η μάχη δεν θα δοθεί στις Βρυξέλλες, αλλά εδώ. «Και θα ιδούμεν την τύχη μας οι αδύνατοι με τους δυνατούς». Όσο πιο γρήγορα γίνει αυτό κατανοητό, τόσο το καλύτερο για το στρατόπεδό μας.